

Văn Miếu – Quốc Tử Giám được xây dựng vào thời nhà Lý, thế kỷ XI. Với chức năng là nơi thờ Khổng Tử và những nghi lễ tế trang trọng được tổ chức hàng năm, đây là nơi đào tạo bồi dưỡng tri thức Nho học của Nhà nước. Văn Miếu – Quốc Tử Giám là một cơ quan rất quan trọng của triều đình thời bấy giờ.

Những người được bổ nhiệm đứng đầu Văn Miếu – Quốc Tử Giám đều là những Đệ Khoa, những nhà khoa bảng lỗi lạc, có tri thức và tài năng đã đóng góp rất nhiều cho sự phát triển của đất nước và dân tộc. Với bề dày gần 1000 năm, nơi đây đã đào tạo nên hàng ngàn các bậc đại khoa, hiền tài cho đất nước. Là một trung tâm giáo dục lớn nhất nước ta thời xưa, Văn Miếu – Quốc Tử Giám thời cũng là nơi hun đúc nên bao truyền thống văn hóa giáo dục quý báu trong đó có truyền thống hiếu học, tôn sư trọng đạo, truyền thống trọng hiền tài của dân tộc. Cũng vì thế, các thế hệ người Việt Nam xưa và nay đều tôn vinh Văn Miếu – Quốc Tử Giám là trường Đệ học đầu tiên của Việt Nam.

Văn Miếu – Quốc Tử Giám ngày nay đã trở thành một khu di tích được biết đến quan trọng, một địa chỉ du lịch văn hóa nổi tiếng của Thủ đô, hàng năm thu hút được hàng triệu lượt khách tham quan trong nước và quốc tế. Văn Miếu – Quốc Tử Giám cũng là điểm văn hóa du lịch được đón các đoàn khách quốc tế và nguyên thủ các nước đến thăm nghiên cứu. Trong các cuốn sách về niềm hân đang lưu giữ tại Văn Miếu, chúng ta có thể thấy được không ít những dòng lưu bút xúc động của các đứng chỉ lãnh đạo cao cấp nhất cũng như những người dân bình dân từ mọi miền quê. Tất cả đều chung một niềm tự hào trước truyền thống văn hóa hào hùng và thiêng liêng của dân tộc. Đệ tử họ Võ Nguyên Giáp đến thăm Văn Miếu – Quốc Tử Giám đã viết: **Văn Miếu**

Quốc Tử Giám, trường Đệ học đầu tiên của nước ta, trường trọng của truyền thống văn hiến của nước nhà

”. Tiếp theo các nước: Mỹ, Pháp, Nga, Singapo, Chi lê... Vua và Hoàng hậu Thụy Điển, Thái tử Bỉ, Công chúa Thái Lan... và vô số khách du lịch quốc tế khi đến đây cũng đều bày tỏ sự trân trọng trước những giá trị văn hóa truyền thống quý báu của dân tộc Việt Nam. Có được như vậy, tất cả đều nhờ vào sự thăng hoa, tiếp nhận những tinh hoa văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần của người xưa và chúng ta đã biết trân trọng, biết gìn giữ bảo vệ và phát huy nó.

Qu n th di tích Văn Miếu – Qu c T Giám hi n nay g m 3 khu v c: H Văn, v n Giám và khu N i t . Các nhà nghiên c u ngày nay đ u th ng nh t nh n đ nh r ng quy mô, v trí hi n t i c a Văn Miếu – Qu c T Giám v n t ng t nh th i m i xây d ng. Nh ng l p ki n trúc c a Văn Miếu hi n còn đ u là ki n trúc th i H u Lê và đ u tri u Nguy n. B t ng g ch bao quanh Văn Miếu – Qu c T Giám đ c xây b ng g ch v , lo i g ch ph bi n th i H u Lê, H Văn tr c đây còn có tên là Minh Đ ng là n i t khí huy t, đ o Minh châu n i th ng di n ra nh ng bu i ngâm v nh bình th c a các văn nhân sĩ t th i x a. c nh tr ng h c nên v n Giám chính là n i ngh ng i ho c di n ra các sinh ho t sau gi h c c a các h c trò Qu c T Giám. N u tính c ba khu v c, bao g m H Văn, v n Giám và khu N i t , thì t ng di n tích c a khu di tích là 54.331m².

Xác đ nh giá tr đ c bi t c a qu n th di tích Văn Miếu – Qu c T Giám, nh ng năm qua, Thành ph và Ngành văn hóa – thông tin đã đ u t khá nhi u kinh phí cho n i này. Nh v y, đã ph c d ng l i khu Nhà bia, Nhà Thái h c, d ng t ng th c các danh nhân, xây d ng nhà Chuông, nhà Tr ng.... Đ c bi t là c i t o l i H Văn – v n Giám, nh ng công trình tr ng di m c a di tích. Chính s quan tâm đ u t này đã góp ph n gìn gi , tôn t o các giá tr đ c đáo c a Văn Miếu – Qu c T Giám.

Nh m h ng t i k ni m 1000 năm Thăng Long – Hà N i, đ ng th i cũng đ đánh th c ti m năng, phát huy tác d ng c a di tích, t i đây, Trung tâm ho t đ ng văn hóa khoa h c Văn Miếu – Qu c T Giám s tri n khai đ án: **“Khai thác phát huy giá tr di tích”**. Theo đó s ti n hành

quy hoạch lại đền Minh Châu, trên đền sẽ xây nhà Bát giác là chỗ họp mặt, bình thơ của các văn sĩ. Xây dựng hai chiếc cửa đá đối xứng nhau (Song Kiếu) nối giữa đền Minh Châu với biển. Trên lan can và thành cửa có trang trí các họa tiết hoa lá, cảnh vật, các điển tích Nho học, các giai thoại văn học – giáo dục nổi tiếng của nước nhà. Có thể coi đây là một “nhập cảnh văn học” (Văn Kiếu) xung quanh hồ Văn, sát đền sẽ dựng nhô ngai đá, hoặc ốp lát vào đền thành bia, trên đó trích dẫn những bài thơ, phú, bài văn nổi tiếng, khắc họa chân dung các nhà văn hóa giáo dục, các sự tích học hành, thi cử... tất cả nhằm tạo cho hồ Văn có được cái Hồn Văn của nó.

Tại khu vực đền Giám, do lịch sử nằm ngay sát khu vực chính của di tích nên hàng loạt phát hiện quý cũng được tìm thấy. Trung tâm sẽ nghiên cứu tái hiện lại đây nhiều những hoạt động truyền bày mang tính giáo dục truyền thống và lịch sử Văn Miếu – Quốc Tử Giám như: Các cảnh học tập vui chơi, giao lưu văn hóa của trường Quốc Tử Giám ngày xưa. Các hoạt động được diễn ra theo ý nghĩa xã hội và ý nghĩa lịch sử sẽ gắn khu vực đền Giám với khu Nội thành. Ví dụ như phía bên ngoài các ngành giáo dục tổ chức các hoạt động như trao bằng tốt nghiệp, lễ báo công, tuyên dương học sinh giỏi, giáo viên tiêu biểu; tổ chức các Hội thảo nhằm giới thiệu và truyền thống giáo dục nước nhà, tổ chức phòng trưng bày các đồ vật, đồ dùng giáo dục, giáo viên trực quan... Bên cạnh đó, sẽ nghiên cứu phục dựng lại một số hoạt động truyền thống như: Bình văn, bình thơ, cảnh họp học chế Hán học xưa, lễ vinh quy bái tử...

Một trong những hoạt động rất có ý nghĩa nhằm chào mừng Đón tiếp kỷ niệm 1000 năm Thăng Long – Hà Nội của cán bộ, nhân viên Văn Miếu – Quốc Tử Giám là xây dựng thành công bộ **‘Họa bia đá các khoa thi từ xưa đến nay’**

—
Mục (1442

—
1779

)” để trình bày ban UNESCO quốc tế đăng ký vào danh sách để có thể tham gia chương trình Ký ức thế giới khu vực Châu Á - Thái Bình Dương. Nếu Hội đồng này được phê duyệt sẽ là một sự kiện vô cùng có ý nghĩa để kỷ niệm Đón tiếp kỷ niệm 1000 năm Thăng Long – Hà Nội đang đến gần.

Xuân Canh Dần này, Di tích Văn Miếu – Quốc Tử Giám càng trở thành một địa điểm họp mặt, thu hút nhiều du khách trong và ngoài nước tới vui xuân. Tại 3 khu vực của di tích: Nội thành, đền Giám và hồ Văn đều tổ chức các hoạt động vui chơi mang tính văn hóa truyền thống phục vụ du khách đến vui xuân. Ở khu Nội thành có trưng bày, triển lãm các tác phẩm thơ pháp, cho, đền chơi xuân, giới thiệu, nói chuyện, bình thơ cùng nhiều hoạt động khác. Tại đền Giám và hồ Văn là các trò chơi dân gian mang đậm nét văn hóa dân tộc như đu quay, nỏ cồng thi, múa rồng...

Một số cội thối xuân giàu chồi văn hóa dân gian, mang đến nét Thăng Long – Hà Nội đang diễn ra tại Văn Miếu – Quốc Tử Giám trong dịp Tết Canh Dần này. Đó cũng là những món quà rất có ý nghĩa dâng tặng Đại lễ kỷ niệm 1000 năm Thăng Long – Hà Nội.

TS. Đặng Kim Ngọc